

налагодження позитивної взаємозалежності соціального капіталу та правового закону в парадигмальному розвитку громадянського суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бартол К. Психологія кримінального поведіння. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=01AFwAgNdxMC&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false>
2. Інституціалізація як соціальний феномен. URL: <https://studies.in.ua/lekciisociologija/4464-nstitucalzasya-yak-socalniy-fenomen.html>
3. Манан П. Інтелектуальна історія лібералізму. Київ: Дух і літера, 2005. 216 с.
4. Серєда Ю.В. Соціальний капітал в Україні та інших країнах Європи: легітимність агрегованого конструкту. Український соціум. 2013. № 4(47). С. 81-97.
5. Фукуяма Ф. Доверие. Социальные добродетели и путь к просвещению. Москва: «Издательство АСТ»: ЗАО НПП «Ермак», 2004. 730 с.
6. Фукуяма Ф. Великий крах. Людська природа і відновлення соціального порядку. Львів: Кальварія, 2005. 380 с.

Олександр МАРТИНЕНКО

*Кандидат філософських наук, докторант
кафедри філософії і культурології*

*Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича,
Чернівці, Україна
dr.martynenko@gmail.com*

ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ АКСІОЛОГІЧНИХ ПІДВАЛИН ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Як відомо, теоретична галузь «публічне управління» з'явилася завдяки Д. Кілінгу. Англійський державний службовець у 1972 році так бачив її призначення: «Публічне управління – це пошук ефективного використання ресурсів задля досягнення пріоритетних цілей державної політики» [5 с. 15]. Є також думка, що «публічне управління» було актуалізоване в науці американцем П. Еплбі у 1947 році [2]. При цьому, згідно Дж. Кэрроллу та А. Цуку, стаття Вудро Вільсона «Досліджуємо управління» 1887 року – є дійсним початком виникнення цієї науки [4]. Поважаючи зазначені думки, зауважимо, що передісторія розвитку теорії і практики публічного управління сягає Античності. Саме тоді зародилися підвалини того, що нині складає кістяк цієї молоді науки – концепція публічних цінностей.

«Πολιτεία» – один з найбільш відомих діалогів Платона. Український читач, зазвичай, знає його під назвою «Держава». На Заході цей твір більш

відомий під назвою «Respublica», хоча є й альтернативи. Назва «Республіка» закріпилася в західній культурі завдяки латинському перекладу зазначеного твору Цицероном. В оригіналі слово Республіка пишеться латинською двома словами – «Res publica». При цьому, звернемо увагу, що «Πολιτικά» Аристотеля у переважній більшості перекладів зберегла своє грецьке звучання в транслітерації мов перекладу. Прикладом чого є українська версія твору [1].

Термін «Πολιτεία» в грецькій культурі був тісно пов'язаний з концепцією міста-держави. Для українців місто і держава – нерівнозначні поняття. Держава – це держава, а місто – це місто. Для греків, навпаки, місто і держава були чимось єдиним. Згодом, не без впливу реалій античної політики, поняття «Πολιτεία» розширило своє значення, почало означати громадянство, громадянські права, державні справи і саме головне – управління державою. Цей процес можна розуміти двояко: у загальному значенні – управління по відношенню до держави, у вузькому – як державний устрій. Слово «Πολιτικά» відрізняється від слова «πολιτεία» якраз розширеним значенням. В цьому відношенні політика – це множина «політей» – різноманітних «способів управління державою» або «конституцій»¹. Отже, семантика слів «Πολιτεία» і «Πολιτικά» прямо стосується державного управління.

Термін «Πολιτεία» можна асоціювати з авторитарним способом управління. В слові «держава» існує натяк на це. Держава разом з скіпетром – символ монархічної влади.

Що стосується терміну «Res publica», то тут маємо справу з розгортанням демократичної та конституційної традиції управління, яку свого часу обґрунтовував Цицерон. Отже, якщо взяти до уваги зазначені смисли, використання терміну «державні цінності» мало би стосуватися авторитарної моделі управління, а «публічні цінності» – демократично-конституційної.

Англійською словосполучення «державне управління» можна записати як «public administration» (частіше) або public management (рідше)². В Україні тривалий час терміни державне управління і публічне управління мали високий рівень синонімії, так як англійське слово «public» розумілося в першу чергу як «держава», а не як «громадськість».

---

¹ Для англійської політично-правової філософії характерним явищем є переклад слова «Πολιτεία» в творчості Аристотеля на «Constitution» [Див.: 3], що є даниною політичній традиції, започаткованій Цицероном.

² В англійській літературі термін «public administration» зазвичай вживається як більш вузький щодо public management. В певній мірі, – хоча ця аналогія не зовсім доречна, – ці терміни відображають різницю, що існує між словосполученнями «державне» та «публічне» управління в сучасній українській мові.

Однією з найважливіших граней цього розрізнення є опора на цінності, що також має відображення в основах політичної філософії. Зокрема, термін «*Res publica*» прийнято перекладати словосполученням «суспільна справа». Зазначимо, що такий переклад є лише одним із можливих варіантів. Зокрема, його також можна перекласти як «державні» або «публічні» цінності – тобто «цінності, що сприяють управлінню державою». Власне тому, нині публічне управління тісно пов'язується з аксіологічною проблематикою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аристотель. Політика / перекл. з грец. О. Кислюк. Київ : Основи, 2005. 238 с.
2. Appleby Paul. Toward Better Public Administration. *Public Administration Review*. 1947. Vol. 7, №2. pp. 93-99.
3. Aristotle of the Athenian Constitution / translated F. G. Canyon, M.A., D. Litt. London : Chiswick press – Charles Whittingham and Co., 1895. 172 p.
4. Carroll J.D. & Zuck A.M. The Study of Public Administration Revisited. A Report of the Centennial Agendas project of the American Society for Public Administration. Washington, DC : American Society for Public Administration, 1983. 32 p.
5. Keeling D. Management in Government (1st ed.). London : Routledge, 1972. 210 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780203701690>.

Кароліна ГОРДЦА

*Кандидат економічних наук, науковий співробітник Державної установи
«Інститут економіки та прогнозування НАН України»,
Київ, Україна
karol67@ukr.net*

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ У ПОВОЄННОМУ СВІТІ: ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ

Найвищою цінністю і кінцевою метою економічного розвитку будь-якої країни є підвищення рівня добробуту і соціальних стандартів життя народу. Тому проблема післявоєнного відродження економіки України за забезпечення гідних умов життя й діяльності її населення вже сьогодні потребує алгоритмів вирішення. В цьому контексті значний інтерес становить вивчення західноєвропейського досвіду повоєнного відновлення господарства та місця у ньому соціальної сфери та соціального захисту.

У перші повоєнні роки, коли європейські економіки потерпали від величезних людських і матеріальних втрат, спричинених війною, а рівень життя більшої частини населення перебував на межі фізичного існування, дедалі більшої популярності майже в усіх країнах набувають ідеї соціальної рівності. Однак завдяки політичній обачності